



### สภาพอาคารในปัจจุบัน

ตึกแถวบริเวณซอยเลื่อนฤทธิ์ ปัจจุบันเป็นกรรมสิทธิ์ที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยผู้อยู่อาศัยทำสัญญาเช่าจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ใช้ประโยชน์เป็นอาคารพักอาศัย และเป็นโกดังเก็บสินค้าประเภทผ้าและสิ่งทอ เนื่องจากย่านที่ตั้งเป็นเขตค้าขายทำการพาณิชย์ ส่งผลให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงด้านหน้าร้านเพื่อประโยชน์ทางการค้า

รูปแบบอาคารโดยรวมยังคงสภาพโครงสร้างตามหลักสถาปัตยกรรมเดิม แต่มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะอาคารค่อนข้างมาก เนื่องจากสภาพอาคารทรุดโทรมตามกาลเวลา วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างเสื่อมสภาพ อีกทั้งการติดตั้ง ต่อเติมดัดแปลงอาคารเพื่อประโยชน์ใช้สอย เช่น มีการเปลี่ยนวัสดุผนังหลังคาจากกระเบื้องวาวเป็นกระเบื้องลูกฟูกและกระเบื้องลอนคู่ ก่อขึ้นดาดฟ้าเสริมในช่วงบนของตัวอาคาร ผังกั้นไฟบางช่วงหายไปมีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัสดุบานหน้าต่างเป็นกระจก และการวางเครื่อง Compressor ไว้ภายนอกอาคารบริเวณกันสาด การเปลี่ยนประตูเป็นประตูเหล็กยึดหรือเปลี่ยนเป็นประตูสำนักงานติดกระจก ทำให้รูปแบบอาคารเปลี่ยนไป

บางคูหามีการเปลี่ยนแปลงการใช้งานภายในบริเวณชั้นล่างของอาคารเพื่อประโยชน์ทางการค้าการใช้สอย และเพื่อความปลอดภัย เช่น การเปลี่ยนลักษณะของประตูทางเข้า-ออกอาคาร บางคูหามีการต่อเติมชั้นบนของอาคารขึ้นไปในลักษณะที่ขัดกับสถาปัตยกรรมเดิม บ้างทุบสร้างใหม่เป็นอาคาร 3 - 4 ชั้น มีการติดตั้งป้ายโฆษณาขนาดใหญ่กับตัวอาคาร สิ่งเหล่านี้เป็นเหตุปัจจัยที่ส่งผลเสียด้านความมั่นคงของอาคารและวัสดุ ทำให้โบราณสถานเกิดความเสียหาย และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสถาปัตยกรรม

ขณะเดียวกันก็ยังคงเหลืออาคารซึ่งยังคงสภาพลักษณะสถาปัตยกรรมเดิมพอสมควร จะเห็นได้ว่าชั้นบนของอาคารส่วนใหญ่ยังคงสภาพเดิมค่อนข้างมาก องค์ประกอบของอาคารยังสมบูรณ์ หน้าต่างช่องแสงไม้ฉลุลาย ส่วนใหญ่ยังใช้วัสดุเดิม มีการทาสีใหม่เรียบร้อย อาจเปลี่ยนแปลงวัสดุบ้างเล็กน้อย เช่น การเปลี่ยนบานหน้าต่างจากบานลูกฟูกไม้เป็นบานกระจก

จากการสำรวจอาคาร สามารถจำแนกสภาพอาคารได้ออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. อาคารที่มีสภาพเดิม หมายถึง อาคารที่ยังคงสภาพเดิมไม่มีการดัดแปลง กล่าวคือ มีประตูบานเพี้ยมข้างละ 3 บาน มีหน้าต่างบานลูกฟูกไม้บานคู่ 2 ช่อง หลังคามุงกระเบื้องวาวและผนังยังไม่มีมีการฉาบปูนใหม่หรือกรุกระเบื้อง ซึ่งมีอยู่จำนวน 17 คูหา คิดเป็น 7.56 %

2. อาคารที่มีสภาพดัดแปลงบางส่วน หมายถึง อาคารที่มีการเปลี่ยนแปลงส่วนต่างๆ ไปจากสภาพเดิมเพียงส่วนเดียว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อาจเป็นการเปลี่ยนรูปแบบหรือวัสดุ หรือเปลี่ยนทั้งรูปแบบและวัสดุ เช่น ประตู หน้าต่างหรือหลังคาอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยโครงสร้างทางด้านสถาปัตยกรรมยังอยู่ในสภาพเดิม ซึ่งมีอยู่จำนวน 19 คูหา คิดเป็น 8.44 %

3. อาคารที่มีสภาพดัดแปลงมาก หมายถึง อาคารที่มีการเปลี่ยนแปลงส่วนต่างๆ ไปจากสภาพเดิม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อาจเปลี่ยนรูปแบบหรือวัสดุ หรือเปลี่ยนทั้งรูปแบบและวัสดุ เช่น

| ลักษณะเดิม              | การเปลี่ยนแปลง                                                                          |
|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. หน้าต่างบานลูกฟักไม้ | 1.1 หน้าต่างบานเกร็ดกระจก<br>1.2 หน้าต่างบานกระจกเดี่ยวหรือคู่<br>1.3 หน้าต่างบานเลื่อน |
| 2. ประตูบานเฟี้ยม       | 2.1 ประตูเหล็กยัด<br>2.2 ประตูเหล็กม้วน<br>2.3 ประตูกระจก                               |
| 3. หลังคากระเบื้องว่าว  | 3.1 กระเบื้องลูกฟูกลอนเล็ก<br>3.2 กระเบื้องลอนคู่                                       |
| 4.ผนังด้านหน้าฉาบปูน    | 4.1 ฉาบปูนใหม่<br>4.2 กรกระเบื้องด้านหน้า                                               |

ทั้งนี้ โดยโครงสร้างทางด้านสถาปัตยกรรมยังอยู่ในสภาพเดิมซึ่งมีอยู่จำนวน 176 คูหา คิดเป็น 74.22 %

4. อาคารหมดสภาพ หมายถึง การรื้ออาคารเดิมออก แล้วสร้างเป็นอาคารสมัยใหม่ขึ้นมาในตำแหน่งเดิมที่มีลักษณะแตกต่างไปจากสถาปัตยกรรมเดิม ซึ่งมีอยู่จำนวน 22 คูหา คิดเป็น 9.78 %

5. อาคารที่มีการต่อเติม หมายถึง การขยายพื้นที่ใช้สอยของอาคารให้มากขึ้น เช่น จากเดิมเป็นอาคาร 2 ชั้น เพิ่มเป็น 3 – 4 ชั้น เป็นต้น ซึ่งมีอยู่จำนวน 100 คูหา คิดเป็น 44.4 %

ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงในข้อ 2 , 3 , 5 มิได้ทำให้โครงสร้างทางสถาปัตยกรรมเดิมเสียหายแต่สามารถที่จะรื้อฟื้นให้กลับสู่สภาพเดิมได้โดยขั้นตอนการอนุรักษ์ที่ถูกต้อง

ที่มา กรมศิลปากร. รายงานการสำรวจตึกแถวชุมชนเลื้อนฤทธิ. กลุ่มวิชาการทะเบียนโบราณสถานและข้อมูลโบราณคดี สำนักโบราณคดี (2546 :4-6)